

~ ~
MRTVÍ VYPRÁVĚJÍ
SPOUSTU PŘÍBĚHŮ.
STAČÍ SE JEN
ZAPOSLOUCHAT...

TI, CO TUŠÍ SMRT

J. R. ERICKSON

TI,
CO
TUŠÍ SMRT

Copyright © 2020 J.R. Erickson.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Hana Ferstl, 2026

Cover © Rena Hoberman, 2026

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-7121-9 (pdf)

TI,
CO
TUŠÍ SMRT

J. R. ERICKSON

přeložila Hana Ferstl

FÖBÖS

Poznámka autorky

Děkuju, že jste si vybrali román ze série z Ústavu pro choromyslné v severním Michiganu. Než se plně ponoříte do příběhu, ráda bych uvedla pár věcí na pravou míru. Jedná se o zcela smyšlený román. Ačkoli kdysi skutečně existovalo místo známé jako Ústav pro choromyslné v severním Michiganu – které mě k napsání mých knih inspirovalo –, není v mých knihách vyobrazené. Děj se odehrává v prostředí ústavu, ale postavy se nezakládají na skutečných lidech, kteří v něm pracovali nebo byli jeho pacienti, a jakákoli podobnost s jednotlivci, ať už žijícími, nebo zesnulými, je čistě náhodná. Stejně tak události, ke kterým v románu dochází, nejsou založené na skutečných událostech a jakákoli podobnost je rovněž náhodná.

Popravdě řečeno, skoro všechno, co jsem kdy četla o ústavu, později přejmenovaném na Státní nemocnici v Traverse City, bylo pozitivní. Totéž platí i o vyprávění řady bývalých zaměstnanců. Žiju nedaleko Traverse City a pravidelně areál bývalého ústavu navštěvuji. Nyní je známý jako komplex The Village v Grand Traverse Commons. V roce 2000 ho koupil Ray Minervini a společnost Minervini Group a od té doby prochází postupnou rekonstrukcí. Dnes je to multifunkční centrum s butiky, restauracemi a byty. Pokud do této oblasti zavítáte, doporučuji vám ho navštívit. Můžete se na vlastní kůži seznámit s ústavem – původním i novým – a projít se rozlehlým areálem.

Mé sestře Cherie

Prolog

1966

Ústav pro choromyslné v severním Michiganu
Greta Claudeová

„Neuklidím!“

Greta se probudila do Maribellina křiku, který se rozléhal na schodišti.

Zamrkala na strop a s dekou přitaženou až k bradě se posadila.

„Uděláš, co ti řeknu,“ zavrčel jejich otec Joseph.

Když zaslechla hlasité plesknutí, cukla sebou. Věděla, že Maribellina tvář bude od úderu otcovy mohutné dlaně nejspíš celá zčervenat.

Maribelle znovu vykřikla a pak začala plakat.

Greta vyskočila z postele a pádila dolů po schodech, ale už jen slyšela, jak se zabouchly vchodové dveře. Oknem pak sledovala své dvojče, jak utíká po travnaté stezce za domem.

Joseph stál v kuchyni se zaťatými pěstmi a rukama svěšenýma podél těla. Otočil se a pohlédl na Gretu tak rozlíceně, že se dívka celá scvrkla.

„Běž uklidit sklep,“ zavrčel. „Já jdu najít tvou sestru.“

Vyběhl ze dveří směrem k lesní pěšině, která vedla od správcova domu, kde od narození žili, do ohromných lesů obklopujících Ústav pro choromyslné.

„Nemlať ji,“ vykřikla za ním Greta, ale přehlušil ji dusot jeho těžkých kroků na schodech verandy.

Když vešla do sklepa, okamžitě ji přemohl odér krve a moče linoucí se z betonové podlahy. Do toho se mísily i další pachy, které se Greta naučila spojovat se smrtí.

Přetáhla si přes nos tričko a zašátrala rukou ve tmě. Nekonečné vteřiny v černočerném sklepe způsobily, že se jí srdce v hrudníku rozbušilo tak prudce, jako by se i jemu chtělo vyběhnout zpátky po schodech, ven na denní světlo.

Nahmatala šňůru od lampy, zatáhla za ni a spatřila krev.

Tmavá louže se rozlévala uprostřed místnosti. Tělo už bylo pryč, ale stopy po tom, jak ho někdo vlekl, se od ní táhly až ke schodům.

Greta se podívala dolů a uvědomila si, že stojí přímo v jedné z těch krvavých šmouh. Zničené bílé ponožky si stáhla a nacpala je do pomačkaného pytle na odpadky, který tam nechal otec.

Popadla kbelík stojící ve výlevce a otočila kohoutkem, z něhož vytryskla rezavě špinavá voda. Kbelík vypláchla a znovu naplnila. Voda byla cítit po zkažených vejcích, ale bylo to lepší než smrad z tekutin pokrývajících podlahu.

Namočila hadr a vrátila se ke kaluži. Pobrukovala si u toho písničku „Kolo, kolo mlýnský“, kterou si s Maribelle tak rády zpívaly, když litaly po lese za ústavem.

Setřela krev a ponořila hadr do kbelíku. Vyždímala ho a sledovala, jak červená tekutina zavířila v kalné hnědé vodě. A pak znovu. Když obsah kbelíku úplně zrudl, Greta ho vylila a znovu naplnila.

Než se jí podařilo veškerou krev z podlahy odstranit, musela vodu v kbelíku vyměnit pětkrát. Tu zbývající pak vylila do odvodu v podlaze.

Nacpala do černého igelitového pytle zamazané oblečení a letmo pohlédla na osamělou bílou tenisku, jejíž tkaničky byly růžové od krve. Zavázala pytel a pak si drhla ruce louhovým mýdlem tak dlouho, dokud nebyly úplně rozedřené.

Zhasla světlo a pospíšila si zpátky do svého pokoje, aby si oblékla šaty, než dorazí paní Martelová, jejich domácí učitelka.

Jen pár minut před paní Martelovou se vrátila Maribelle. Přibelhala se domů se slzami rozmazanými po celém obličeji a na koleni se jí vybarvovala fialová modřina.

„Pojď,“ pobídla ji Greta. „Rychle tě umyju.“

Otřela jí houbou obličej a spěšně zapletla neposlušné tmavé vlasy. Pak jí přetáhla přes hlavu noční košili, a když spatřila na jejích zádech nateklé otisky dlaní, trhla sebou. Její sestra celou dobu tiše naříkala.

„Nenávidím ho,“ zašeptala nakonec Maribelle. „Strašně ho nenávidím.“

1

Ted'
14. června 1991

Bette projela téměř tři metry širokou kovanou bránou, jež sloužila jako vchod na hřbitov s poetickým názvem Věčný odpočinek, kde před jedenácti lety pohřbili matku.

Zaparkovala u okraje trávníku, tlačítkem otevřela kufr a vystoupila z auta.

V půl páté odpoledne tam byl klid. Mohutné stromy tiše přihlížely, jak Bette vytahuje krabici, kterou s Crystal každý rok přinášely na matčin hrob. Byla v ní básnická sbírka Edgara Allana Poea, z níž střídavě recitovaly, hrstka fotografií a Bettin dopis matce. Crystal dodávala květiny a dopis měla svůj vlastní.

Poklekla před mramorovým náhrobkem ve tvaru srdce, na němž bylo vyryto matčino jméno: *Joanna Kay Childsová, 15. prosince 1947 – 14. června 1980*. Jméno jejich otce s vynechaným datem úmrtí bylo uvedeno hned vedle. Kdykoli ho Bette spatřila, zachvěla se.

Když jejich matka zemřela, nabídl otec děvčatům, že jim koupí hrobová místa, obě se tomu ale vzepřely. V jedenácti a třinácti letech měly sotva pomyšlení na svou smrt.

Po několika minutách Bette vstala a pooděšla od hrobu. Upřeně pozorovala cestu, jež se klikatila přes zvlněný terén hřbitova, v naději, že spatří přijíždějící blankytně modrý Volkswagen Brouk. Její sestra se však neobjevila.

V pět hodin našťvaně uložila krabici zpátky do kufru a odjela k telefonní budce.

Tam vytočila Crystalino číslo a zanechala jí vzkaz. Poté zavolala na své vlastní číslo pro případ, že by se Crystal spletla a odjela k ní domů. Ozval se však jen záznamník.

Když uplynula další hodina a po Crystal stále nebylo ani stopy, odjela Bette domů a znovu jí zavolala.

Ozval se záznamník.

„Ahoj, propásli jste mě. Doufám, že jsem právě teď na nějakém šíleném výletu, ale jestli všechno klapne, vrátím se brzy a ozvu se.“

„Crystal, to jsem zase já.“ Z pronikavého tónu jejího hlasu byla cítit rostoucí úzkost. „Kdybys náhodou zapomněla, máme rezervovaný stůl na večeři a večer budeme vysazovat kytky na mámin hrob. Víš, jako už to děláme každého čtrnáctého června posledních deset let.“

Zavěsila a pohlédla na hodiny. Stůl měly rezervovaný za deset minut, což už samozřejmě nestihnou.

Následujících dvacet minut seděla Bette u kuchyňského stolu a tiše si přála, aby se rozlétly dveře a její svobodnomyslná sestra vplula dovnitř a začala nadšeně vyprávět, jak zachránila na silnici kotě nebo jak vezla stopaře přes polovinu okresu, aby stihl porod svého dítěte. Dva příběhy, které se skutečně staly, nikdy však v den výročí matčiny smrti.

Crystal na matčino výročí nikdy nezapomněla a jejich každoroční rituál nikdy nevynechala.

Zatímco Bette podupávala nohou a sledovala hodinovou ručičku, napětí v žaludku se proměnilo ve strach a ona si uvědomila, že tenhle pocit byl po celou tu dobu příčinou její úzkosti: ne zklamání, že přijdou pozdě na večeři, ale strach. Už se jí škrábal vzhůru po nohou a usadil se na bedrech. Cvakal tesáky a poklepal nabroušenými drápy. Pokud Bette hned teď něco neudělá, prohryže do ní díru.

Ten strach nebyl opodstatněný, Crystal měla zpoždění jen hodinu a půl, ale stejně už sevřel Bette do svých pařátů.

Na sekretáři vedle kuchyňského stolu stála fotografie obou dívek držících se za ruce. Sekretář byl plný nádobí a dalších věcí, které jejich matka milovala a Bette, která ve svém rodném domě stále žila, se s nimi nikdy nedokázala rozloučit.

Zadívala se na obrázek ve stříbrném rámečku. Crystaliny dlouhé, rudozlaté vlasy jí splývaly ve vlnách přes ramena. Bette měla také dlouhé vlasy, byly ale rovné a tmavé.

„Kde jsi?“ zeptala se šepem fotky.

Už nevydržela sedět ani vteřinu. Vstala, popadla telefon, znovu vytočila číslo své sestry, a když se opět ozval záznamník, práskla sluchátkem. Pak zkusila otce, ale také uslyšela jen cvaknutí hlasové schránky. Zařala zuby. „Tati, tady Bette. Okamžitě mi zavolej!“

Strnule došla k autu a usedla za volant. Bette byla o necelé dva roky starší a oprávněně se cítila jako ta rozumnější. Ona byla ta s nohama na zemi. Ve čtyřiaadvaceti letech měla práci jako asistentka profesora antropologie a byla na nejlepší cestě získat doktorát.

Crystal naopak strávila první dva roky po střední škole cestováním. Loni se vrátila a zapsala se na Michiganskou státní univerzitu. Našla si několik zaměstnání za minimální mzdu, ale odmítala dělat cokoli jen pro povinnost. S oblibou říkala: „Musím? Ne, tohle slovo nemám ve slovníku.“

Bette si odemkla dveře jejího bytu náhradním klíčem a rychle ho prošla. Její sestra tam zjevně nebyla, ale stejně nahlédla do všech pokojů.

V koupelně zahlédla vlhký ručník a dlouhé triko, v němž Crystal pravděpodobně spala.

Na toaletním zrcadle byl nalepený lísteček s ručně načmáraným vzkazem.

V den, kdy jsem tě potkal, část mého já se rozplynula, pronikla do země, pod tebou kořeny zapustila a vyrostla v tobě.

Ted'jsi stále se mnou. A já jsem stále s tebou.

Bette si ta slova polohlasně přečetla. Weston Meeks se nepodepsal, ani nemusel.

Dobře slyšela, jak s její sestrou mluvil.

Profesor, který vyučoval poezii na Michiganské státní univerzitě, Crystal učaroval. Navzdory věkovému rozdílu plus minus deset let se do toho muže bláznivě, hloupě zamilovala.

„Očividně jsou to city vzájemné,“ pronesla Bette suše.

V kuchyni visel kalendář s několika poznámkami naškrábanými v malých políčkách. Crystal si rozvrh práce nerozepisovala a pravděpodobně si nezaznamenala ani polovinu schůzek. Plánování jí prostě nešlo.

Výročí matčiny smrti si však poznamenala. *Večer s Bette.*

Až na to, že se neukázala a její byt byl prázdný.

Bette přešla chodbu k bytu číslo čtyři, který patřil Crystalině kamarádovi Garrettovi. Bette ho viděla jen jednou. Byl to krásný gay, dokonale se oblékal a často prý sedával s Crystal na jejich malém dvorku, kde popíjel víno a lamentoval nad posledním rozchodem.

Zaklepala a čekala.

Z bytu zaslechla hudbu, znělo to jako Michael Jackson.

Pak se dveře otevřely a objevil se rozesmátý Garrett. Na sobě měl sportovní šortky a tílko, na zápěstích a kotnících závaží.

„Bette!“ vykřikl. „Jak se máš? Zrovna jsem začal cvičit.“ Klusal na místě a opálený obličej se mu leskl potem. „Crystal s tebou není?“ zeptal se překvapeně a vyhlédl do chodby.

„Ne, měly jsme se sejít. Neviděl jsi ji?“

„Billie Jean!“ rozplýval se nadšeně Garrett. „Moje nejoblíbenější od Michaela Jacksona.“ Luskl prsty. „Mluvil jsem s ní dneska ráno. Myslím, že šla na kafe. Ale moc dlouho jsme si nepovídali, protože jsem potřeboval hodit do trouby sekanou. Večer se zastaví můj kámoš David a já chci, aby viděl, jak se umím v kuchyni otáčet.“

Bette přešlápla a ohlédla se k zavřeným dveřím Crystalina bytu. „Nezmínila se, že až si dá to kafe, musí někam jít?“

Garrett svažtil čelo a potřásl hlavou.

„Obávám se, že jsem ji sotva pustil ke slovu. To víš, nová známá a tak...“

„Díky, Garrette. Jestli ji uvidíš, vyříd' jí, ať mi zavolá.“

„Jasně, Betts.“ Zakřenil se, zasalutoval a zavřel dveře.

Bette vyšla z činžáku a rozhlédla se po parkovišti. Crystalin modrý volkswagen nebyl v dohledu.

Nasedla do svého auta a odjela do kavárny Posvátná půda.

Crystal tam dělala na částečný úvazek a většinou jen o víkendech, ale přátelila se s ostatními zaměstnanci a nejméně jednou za den se zastavila na šálek kávy nebo si popovídat.

Rick stál u pultu a bezmyšlenkovitě ho utíral. Bette věděla od Crystal, že je posedlý Nirvanou. Dokonce si nechal narůst a odbarvit vlasy tak, aby vypadaly jako nečesaná, vyšisovaná kštica Kurta Cobaina.

„Jak se vede, Bette?“ přivítal ji.

Bette se rychle rozhlédla po stolech.

„Byla tu Crystal?“ zeptala se a přistoupila blíž k boxu, kde zády k pultu seděla jakási zrzka.

Žena se zasmála a napůl se obrátila. Její hluboký, chraplavý smích se vůbec nepodobal Crystalinu, a když se otočila, Bette si uvědomila, že jí musí být hodně přes padesát.

Rick přikývl.

„Přišla dneska ráno a dala si kafe a jeden z Minerviných proslulých karamelových koláčků. Jestli chceš, máme ještě dva.“ Ukázal na vitrínu s vystavenými cukrovinkami.

Bette měla pocit, jako by jí v žaludku ležel kus betonu.

„Ne, díky, nemám chuť. V kolik hodin to bylo?“

Rick se otočil a podíval se na nástěnné hodiny s kočkou, které visely nad policemi s různobarevnými hrnky.

„Řekl bych, že kolem deváté.“

„Dobře.“ Bette vykročila ke dveřím, ale pak se ještě otočila.

„Byla sama?“

Rick se poškrábal na zarostlé bradě a přikývl.

„No, byla tu ta její kamarádka, ta... její jméno začíná na G. Možná Grace? Ale Crystal se stejně dlouho nezdržela.“

„Dobře, díky.“

Vyšla ven, odemkla si auto a vklouzla za volant.

V duchu pátrala v paměti. Grace mohla být žena, kterou její sestra potkala v knihkupectví, na univerzitě, ale možná také v hospici. Těžko říct. Crystal měla tisíce přátel a neustále si dělala nové. Bette často žertovala, že Crystal nemůže ani natankovat, aniž by si s někým nepadla do oka.

Vyjela směrem ke Čtenářovu koutku, což byl oblíbený antikvariát v Perlové ulici. Zaparkovala u chodníku a vešla do spoře osvětleného prostoru, který voněl kávou, orientálními tyčinkami a starými knihami.

Majitel obchodu Freddie se do Crystal zamiloval hned, jakmile ji poprvé spatřil, přestože byl o třicet let starší, ženatý a měl šest dětí. Jejich milostný vztah existoval pouze v jeho hlavě a Freddie se to nebál přiznat. Crystal pracovala v obchůdku každý třetí víkend v měsíci výměnou za knihy.

Nyní Freddie seděl na polstrované židli; na poškrábaném stole před ním trůnila krabice s knížkami.

„Bette,“ řekl, usmál se a odfoukl vrstvu prachu z knihy, kterou právě držel v ruce. „Zrovna před chvílí jsem na vás myslel. Podívejte.“ Vstal a odšoural se za těžký dubový stůl, kde vedle prastaré pokladny stál stejně prastarý psací stroj. Antikvariát byl posledním obchodem v Lansingu, který odmítal přijímat kreditní karty.

Freddie zdvihl výtisk knihy *O původu druhů* od Charlese Darwina.

„Je to čtvrté vydání. V perfektním stavu. A koukněte na tu vazbu, ani jedna prasklina.“

Bette přikývla, ale sotva se na knihu, nad níž by jí normálně tekly sliny, podívala.

„Je krásná, ale já hledám Crystal. Měli jsme se sejít už skoro před dvěma hodinami, ale neukázala se. Byla tu dneska?“

Freddie na ni nechápavě zíral. Nemohl uvěřit, že nezareagovala na poklad v jeho ruce. Když Bette dál mlčky čekala, odložil vzácnou knihu na stůl a vrátil se k židli.

„Za poslední dva týdny těmito dveřmi neprošel jediný zrzavý vlas. Určitě je zaneprázdněná tou svou novou láskou. Dostala šípem přímo do srdce, řekl bych,“ řekl a sevřel si hrud', jako by sám byl smrtelně raněn.

2

Předtím

Crystal se dívala, jak profesor Meeks s lehkým úsměvem přichází do posluchárny a přitom diskutuje se studentem, jenž ho následuje jak kachňátko svou mámu.

„Vítejte na přednášce Poezie 101,“ pozdravil profesor a přistoupil k tabuli. „Jsem profesor Meeks a celý semestr se tady u pultu budu snažit vypadat jako beatnik, nebo aspoň tak mi to bylo řečeno.“

Třída se rozesmála.

„Abych pravdu řekl, kdybych se narodil v době beatníků, určitě bych se k nim přidal. Místo toho jsem však byl požehnán vámi.“

Začal procházet učební plán, aby studentům nastínil, na kterou poezii se v tomto semestru zaměří.

Vypadal, že je mu sotva něco málo přes třicet. Pískově hnědé vlasy mu sahaly až na ramena a spodní polovinu obličeje pokrývaly pečlivě zastřižené vousy. Působil jako nějaký rozervaný básník. Crystal si ho představovala, jak sedí u odřeného stolu, popíjí skotskou a vylévá si duši do oškubaného sešitku, než se vyčerpavě svalí do postele. Na učení by mu zbýval jen zlomek nadšení, on by jej však napínal a deformoval, až by se mu podařilo pokrýt zářivým závojem zájmu každého studenta v učebně.

Měl na sobě tmavé džíny, tričko a pomačkané sako. Když mluvil, pohyboval rukama téměř stejně rychle jako rty a studenti ho fascinovaně sledovali.

Crystal četla obě Meeksovy útlé básnické sbírky stále dokola, a když někdy seděla ve své oblíbené kavárně, poslouchala vánoční hudbu a stýskala si po matce, otevřeně nad nimi plakala. Poezie a vzpomínky na matku šly v jejím životě ruku v ruce. Profesorovy básničky s tím vůbec nemusely souviset, mohly být o raccích nebo o citronech, a přesto se jí zdálo, že se slova zakulacují do tvaru matčina úsměvu nebo jsou hebká jako její ruce.

Meeks psal o rozchodech, o strachu, o cestování a samozřejmě o lásce. Právě milostné básně ji zasáhly jako dunivý zvon a doznívaly ještě několik dní poté, co si je poprvé přečetla. Byla nadšená, že se setkala s mužem, který byl schopen vložit touhu srdce, celou její velikost, na papír.

Když profesor spočinul pohledem na Crystal, zarazil se uprostřed věty. Rozhostilo se dlouhé a prázdné ticho. Nakonec s odvráceným zrakem sklonil hlavu a zasmál se pod vousy. „Omlouvám se, lidi, nějak jsem se ztratil v myšlenkách.“

Jak přednáška pokračovala, zkoušel se na Crystal nedívat. Kdykoli jeho oči zabloudily k pravé straně posluchárny, kde seděla, stočil pohled jinam, jako by si uvědomil svou chybu.

Po skončení přednášky přišla Crystal k přednáškovému pultu.

Takhle zblízka viděla, že jeho modré oči jsou lemovány hustými tmavými řasami.

„Pane profesore,“ řekla.

Meeks odvrátil pohled od studenta, s nímž právě hovořil, a jeho úsměv okamžitě pohasl, jako by ho už podruhé zasáhl blesk.

Chlapec se také podíval na Crystal a pak zpátky na profesora.

„... jsem nervózní,“ pokračoval a přitom si popotahoval límec šedé košile. „Nikdy jsem svou báseň nahlas nečetl. Moje přítelkyně říká, že autorské čtení je ideální příležitost, jak se prezentovat, ale...“ Udělal obličej, jako by ho už pouhé pomyšlení fyzicky zabolelo. „Při té představě se mi dělá špatně.“

Profesor se usmál a položil mu ruku na paži.

„Zapomeň na ostatní lidi, Bene,“ řekl. „Vyber si jednu osobu z publika. Nebo ještě lépe, přiveď si nejlepšího kamaráda nebo

kamarádku, prostě člověka, kterému svou báseň můžeš přednést a on bude vědět, že každé slovo myslíš vážně. Čti to jen a jen jemu.“

Ben polkl a roztřeseně přikývl.

„Jasně,“ řekl. „Přivedu si kamaráda. Díky, profesore.“

Kývl, tiše si obdrženou radu zopakoval a pak spokojeně zamířil k východu z posluchárny.

„Ahoj,“ řekl Meeks a obrátil se zpět ke Crystal. „A ty jsi?“

„Crystal Childsová.“

Natáhla k němu ruku, ačkoli jí to náhle připadalo trapné.

Meeks se usmál a rukou jí potřásl.

„Rád tě poznávám, Crystal Childsová.“

Ještě chvíli se drželi, z profesorovy dlaně proudilo do té dívčiny zvláštní teplo. Crystal z něj nespouštěla zrak, jejich oči se od sebe nemohly odpoutat až příliš dlouho, stejně jako jejich prsty.

Meeks potom s velkým sebezapřením odtrhl od Crystal pohled a začal přerovnávat papíry na stole. „Tak se na Poezii 101 těšíš?“

Crystal si všimla, jak se snaží mluvit nenuceně, avšak z jeho pohybu žádná lehkost nečísela. Působil neohrabaně, rozpačitě, jako by si najednou nebyl jistý, co se svým tělem.

„Na tyhle přednášky se těším už celé týdny,“ přiznala Crystal. „Četla jsem *Úvahy za rozbřesku* a *Dlouhé cesty*.“

Meeks si ji hloubavě prohlížel, jako by ho její přiznání překvapilo.

„Musím přiznat, že je vzácné, aby si student přečetl moji poezii ještě před začátkem semestru. Snažím se ji svým třídám nenucovat. Mým cílem je učit vás díla velikanů.“

„Bylo to... úžasné,“ zamumlala Crystal. A také že bylo. Vzpomněla si na báseň s názvem „Pro ni“, dlouhý seznam slov, která popisovala matku přítomnou vždy fyzicky, nikoli však v srdci.

Profesor o krok couvl, jako by mu byl prostor mezi nimi příliš těsný, ačkoli se nic nezměnilo.

„Děkuju. Poezii píšu už nejmín dvacet let a ještě pořád se zaktávám, když ji někdo komentuje. Ale to je na tom to krásné.“

Ta zranitelnost. Tvůj prožitek s mým dílem se mnou samozřejmě vůbec nesouvisí.“

Crystal s pohledem upřeným na jeho dlouhé prsty přikývla a usmála se.

„Proto mě poezie přitahuje. V každém z nás vyvolává něco jiného.“

„Přesně tak,“ přitakal Meeks a natáhl se pro diář na stole.

Jeho ruka se znovu dotkla Crystaliny a dívka se zachvěla. Zapůsobilo to na ni jako jemný elektrický závoj, jako by jí někdo položil přes ruku teplé prostěradlo ze sušičky. Na okamžik se spolu ocitli pod tímto rouchem, pevně a bezpečně zachumlaní, pak se však rozlétly dveře a dovnitř vtrhla dívka, která byla – soudě podle strhávajícího výrazu a mapy kampusu, jež svírala v ruce – nejspíš prvačka.

„Omlouvám se,“ vypískla. „Je tohle Poezie 101?“

Profesor Meeks zamrkal, ustoupil od Crystal o další krok a přikývl.

„Ano, jsi tu správně. Můžeš se posadit kamkoli.“

Obrátil se zpět ke Crystal a tentokrát pohledem neuhnul.

„Musím...“ Ukázal významně na své poznámky.

„Jasně. Omlouvám se, že jsem vás zdržela, profesore Meeksi.“

„Wes,“ natáhl se k ní a jemně stiskl její ruku.

Vypadal překvapeně, že nabídl tykání studentce, s níž se právě seznámil.

„Děkuju, Wesi,“ prohodila Crystal a odešla. Cestou ke dveřím se zastavila u zmatené studentky, která si rozpačitě prohlížela dvě stě míst v přednáškovém sále, jako by výběr místa byl první otázkou u zkoušky a ona už věděla, že určitě propadne.

Crystal ukázala na sedadla vzadu nahoře.

„Kvůli diapozitivům ztlumí světla. Tamhle budeš prakticky neviditelná,“ poradila

„Děkuju,“ zašeptala dívka, nesměle se usmála a spěchala nahoru po schodech.

Crystal vyklouzla na chodbu, mezi dveřmi se ohlédla a zjistila, že ji Wes pozoruje.

3

Ted'

Bette zajela do hospice, kde její sestra několik nocí v týdnu obvykle pracovala, Crystal tu však neviděli.

Vrátila se do Crystalina bytu, odkud obvolala všechna jména a telefonní čísla uvedená v jejím adresáři. Crystal vlastnila ten zápisník už od střední školy, mnoho čísel však nebylo aktuálních. Některá byla odpojená a několik Crystaliných starých přátel uvedlo, že s ní už léta nemluvili.

Číslo na Westona Meekse v sešitku nebylo, Bette tedy zavolala do kanceláře Michiganské státní univerzity a nechala mu vzkaz na záznamníku.

Poté co vyčerpala všechny možnosti, zajela na policejní oddělení v East Lansingu.

„Chci nahlásit, že je moje sestra nezvěštná,“ oznámila ženě na přepážce.

Recepční si ji zkoumavě prohlédla a možná proto, že spatřila v Bettině tváři obavy, rychle vstala.

„Chvilku strpení, prosím,“ řekla a zmizela někde vzadu.

Bette uslyšela tlumené hlasy a představila si znuděné policisty, kteří popíjejí studenou kávu a vyprávějí si historky o neukázných řidičích.

Uplynulo několik minut a recepční se vrátila s mužem v policejní uniformě.

„Dobrý den, madam. Jsem strážník Hart. Pojdte dál, pomůžu vám.“

Bette ho následovala za přepážku, kde s překvapením spatřila řadu úhledných kójí. Mnohé z nich zdobily rodinné fotografie či plakáty superhrdinů a filmových postav.

Policista ji zavedl do své vlastní, již krášlila zarámovaná fotografie psa s červeným šátkem a jiná, na které se postarší muž a žena usmívali na pozadí svažité vinice.

„Takže vy pohřešujete sestru?“ zeptal se.

Bette usedla na židli vedle psacího stolu a přikývla. Sepjala ruce v klíně a propleta pevně prsty, aby se jí netřáslы nebo aby si nezačala pošukávat prameny svých dlouhých tmavých vlasů. Vždycky sebou nervózně šila, i za normálních okolností propadala úzkostí a v krizových chvílích se z ní stávalo klubíčko nervů.

„Ano, jmenuje se Crystal Childsová. Je jí dvaadvacet let, má dlouhé zrzavé vlasy a zelené oči. Jezdí ve Volkswagenu Brouk z roku 1979. Je to světle modrý kabriolet s černou střechou.“

„Dobře, počkejte chvíli. Mluvíte rychleji, než dokážu psát.“ Muž si zaznamenával její výpověď takovými klikyháky, že Bette napadlo, jestli ji bude později schopen přečíst.

„Kdy se ztratila?“

Podívala se na hodiny. Od jejich plánované schůzky uplynuly už tři hodiny, ale kdo ví, jak dlouho její sestru ve skutečnosti nikdo neviděl. Pět hodin, možná osm. Poslední člověk, který potvrdil, že Crystal toho dne viděl, byl Rick z kavárny. A to prý bylo ráno kolem deváté.

„Nejsem si jistá. Měly jsme se sejít v pět...“

Strážník k ní vzhlédl.

„Dnes odpoledne v pět?“

Bette ho pozorovala, jak odkládá propisku.

„Počkejte,“ vyhrkla. „Naposledy jsem ji viděla ve středu odpoledne. To bylo před třemi dny. Je neznámá už tři dny.“

Hart si povzdychl.

„Madam...“

„Jmenuju se Bette,“ vyhrkla dívka.

„Dobře, Bette. Chápu, že je otrava, když někdo nepřijde na schůzku. Chápu to. Moje sestra taky chodí všude pozdě. Nedělám si legraci, když řeknu, že skoro zmeškala i vlastní svatbu. Ale nemůžu podat hlášení o pohřešované dvaadvacetileté ženě, kterou nikdo neviděl tři hodiny. Na tohle by se náš velitel zrovna moc příjemně netvářil. Víte, na případy pohřešovaných osob se vynakládá mnoho hodin práce a mnoho prostředků. Tušíte vůbec, kolik lidí se...“ Odmlčel se a udělal prsty ve vzduchu uvozovky. „... pohřešuje každý den? Kolik manželů se vrátí z práce pozdě? Nebo kolik dětí jde ke kamarádovi domů a zapomenou to říct rodičům? Víte, kolik skutečných zločinů by se nevyřešilo, kdyby každý policajt z našeho oddělení pátral po sestřích, které zmeškaly večeři?“

Bette se postavila tak prudce, až její židle narazila do stěny kóje, a vzala za kliku.

Policista také vyskočil a chytil židli za opěradlo dřív, než se stačila převrhnout.

„Počkejte, madam... Bette, počkejte chvíli, ano?“

Bette se na něj našťavaně podívala.

„Já to s vámi sepišu. Nemůžu to vložit do systému dřív než čtyřiaadvacet hodin po zmizení, ale aspoň se sem nebudete muset vracet. A řeknu to chlapům, co mají dneska večer službu. Pokud někde narazí na její auto, hned vám zavolají.“

Bette stála s rukama v bok, ve spáncích jí tepala rozbouraná krev. Vždycky byla vznětlivá, a kdykoli stála tvář v tvář dilematu, tíhla spíš ke vzteku než smutku. Ke vzteku nebo k panice.

Neřekla nic, ale následovala policistu zpět k jeho stolu. Neposadila se. Zatímco psal, stála nad ním.

„Takže modrý Volkswagen Brouk. Je na tom autě něco výrazného?“

„Modrý brouk je už tak dost výrazný, nemyslíte?“

Usmál se, když ale spatřil její výraz, rychle zvažněl.

„Jasně, fajn. Mám to. Napadá vás ještě něco podezřelého? Ptám se proto, že vypadáte hrozně nervózně.“

Bette si strčila ruce do kapes, aby se přestaly třást.

Neměla sice dar vnitřní intuice jako Crystal, nesdílela s ní schopnost vycítit, jakou má kdo oblíbenou sladkost nebo jestli náhodou odpoledne do někoho neťuknul autem, ale její tělo něco cítilo. Vždycky něco cítilo, i když většinu života ze sebe tyhle polarity setřásala jako úzkost nebo neurózu. Crystal se je nikdy nesažila přestat vnímat, ale Bette připadaly nezvladatelné, vlastně dost otravné.

Strach, z něhož se jí teď roztráslly ruce i nohy, však nebyla paranoia, a to už ji měla dvakrát. Jednou v den matčiny smrti a podruhé, když... ne, k tomu se nechce vracet. Zavrtěla hlavou.

„Prostě znám svou sestru, jasné? Zavolá, i když má mít deset minut zpoždění. V některých věcech je sice nespolehlivá, ale dočvilná je. Dnes je výročí smrti naší matky a my ho každoročně travíme společně. Je to velká věc, chápete? Nikdy by ho nezmeškala, nikdy by nepřišla pozdě, pokud by se nestalo něco mimořádného. Takže se něco stalo a vy ji budete hledat. Všichni tady ji budou hledat!“

Když vyběhla do teplého letního večera, přála si, aby nic takového nikdy nevyslovila.

Ze stromů rostoucích kolem parkoviště se ozývalo hlasité vrzání cvrčků.

Crystal milovala cvrčky. Dokonce po tomto hmyzu, jenž byl v létě obzvlášť hlučný a občas kvůli němu trpěla nespavostí, pojmenovala jednu z jejích koček. A pak si začala brát na spaní špunty do uší, aby se toho rámusu zbavila.

Bette se zachvěla, nasedla do auta a odjela domů.

4

Předtím

Crystal vešla do kavárny U Luny a zamířila rovnou ke svému oblíbenému stolku u kamenného krbu. Žhavé uhlíky se škvířily a prskaly a dívka chvíli sledovala oranžové plameny, jak se vrhají do temné prohlubně komína, zatímco si svlékala kabát.

Vtom se dveře znovu otevřely a dovnitř vstoupil Weston Meeks. Vlasy a ramena mu pokrýval lehký sněhový poprašek.

S největší pravděpodobností to byl poslední sníh této zimy, jedna z těch šílených sněhových bouří, které přicházejí koncem března s připomínkou, že matka příroda má vždycky poslední slovo.

Crystal chodila k Meeksovi na přednášky už od ledna, ale mimo školu na něj nikdy nenarazila.

Weston se sklonil a oprášil si vlasy. Potom vzhlédl a teprve v tu chvíli ji spatřil. Crystal se na něj usmála a zamávala mu.

„Přisedni si,“ vybídla ho, když ji přišel pozdravit.

„Určitě? Nechci ti narušit poklidný večer.“

„Kdybych si přála poklidný večer, šla bych domů,“ odpověděla Crystal a usadila se v křesle.

Vzápětí se u jejich stolku zastavila servírka, drobná gotická dívka s černými rty i vlasy.

„Ahoj, Polly,“ usmála se Crystal. Do kavárny U Luny chodila často a všechny zaměstnance znala jménem.

„Ahoj, Crystal, co si dáš?“

„Já si dám café au lait a pro něj ristretto se dvěma cukry.“

Weston zalapal po dechu, pohlédł z Crystal na servírku a přikývl.

„Jak jsi to udělala?“ zeptal se.

„Co?“ Mrkla na něj a vzala si jídelní lístek, ačkoli ji najednou nějak přešla chuť.

„Jak jsi věděla, co chci? Teda, řekl bych, žeš to uhodla, ale jak jsi uhodla právě tohle?“

„Možná to bylo na tvém školním webu. Nebo jsem tě mohla někdy zaslechnout, jak o tom mluvíš ve třídě.“

Meeks sraštil čelo a Crystal pochopila, že obě možnosti skutečně zvažuje. Pak zavrtěl hlavou.

„Ne, to v žádném případě.“

Crystal se naklonila přes stůl a zašeptala: „Jsem kouzelnice.“

Meeks doširoka rozevřel oči a podíval se jí na ruce. Říkala si, jestli čeká, že v nich spatří hůlku.

„Nebo jsem prostě jen hodně vnímavá,“ dodala.

„Nemyslím si, že by někdo mohl být až tolik vnímavý. No tak, prozrad' mi to!“ řekl, odmotal si černou šálu a přehodil ji přes opěradlo křesla.

„Možná,“ řekla Crystal. „Ale dneska večer ne. Dneska chci mluvit o tvé poezii.“

Zkoumavě si ji prohlížel. Crystal viděla, že se mu nechce téma opustit. Nakonec to však vzdal a pohodlně se opřel.

„Píšu od svých deseti let,“ řekl. „Od roku, kdy se moji rodiče rozvedli a matka se odstěhovala do Kalifornie. Potřeboval jsem se nějak vybit. Žil jsem v Detroitu. Většina děcek se tam rvala, ale sousedé z bytu nad námi se přistěhovali z Chile. Jejich matka Camila měla čtyři děti. Začala mi nosit empanadas a předčítat poezii Pabla Nerudy. Chytilo mě obojí. Od té doby píšu poezii a hudbu.“

„Neruda psal krásně,“ usmála se Crystal. „Strávila jsem několik měsíců v New Orleans a tam jsem viděla jeho výstavu.“

Westonovi zaskvítily oči, jako by mu hovor o básníkovi, kterého miloval, dodal ještě víc energie.

„Co máš od něj nejraději?“ zeptal se.

Crystal se zhluboka nadechla a zavřela oči. Zavzpomínala na exponáty, na obrovská plátna pokrytá černým kaligrafických písmem. Pročítala ty básně celé hodiny a k jedné konkrétní se neustále vracela.

„Mohl bych napsat smutnější verše této noci,“ vzpomněla si.

Weston zarecitoval následující verš. „Miloval jsem ji a občas milovala i ona mě.“

Při těch slovech mu do tváře stoupl ruměnec. Očima vyhledal její a všechny zvuky a ruch kavárny jako by ustaly. Dokonce i její dech, ten stálý, rytmický zvuk, odumřel.

„Café au lait,“ oznámila Polly a postrčila po desce stolu fialový hrnek na zeleném podšálku.

Crystal se začervenala a usmála se na ni.

V kavárně U Luny odmítali servírovat zákazníkům nádobí, které ladilo, což byl jeden z mnoha důvodů, proč to tam Crystal milovala.

„Espresso se dvěma kostkami cukru,“ dodala Polly a předložila Westonovi kávu.

Profesor zvedl z roztomilého oranžového talířku maličký černobílý šálek s puntíky a zasmál se.

„Líbí se mi tenhle váš styl,“ řekl Polly.

Ta na něj mrkla.

„My v kavárně U Luny máme rádi pestrost.“ Pak se odšourala pryč. Velké kanady vypadaly na její drobné postavě humpolácky.

Weston zaměřil svou pozornost zpět na Crystal. „Ještě nikdy jsem tu nebyl. Myslím, že se mi tady líbí.“

Crystal si ho prohlížela. Na okamžik ucítila... jakési tajemství ukryté v jeho hrudi a hrdle. Stín schovávající se v něm před tou částí jejího já, jež uměla vnímat lidské tajnosti. Před onou částí, která věděla, že pije espresso se dvěma kostkami cukru, že miluje psy, ale žádného nevlastní, a že utíká před minulostí, která jako by se ho snažila pohltit.

„Píšeš básně, Crystal?“ zeptal se, zvedl malou stříbrnou lžičku a zamíchal cukr v šálku.

Dívka přikývla. „Ano. Věřím, že poezie je ve všem. V hudbě, v rozhovorech, v šustění podzimního listí, v milování.“

Zadíval se na ni a pak si promnul ruce, jako by ho náhle zamrazilo.

„Naprosto souhlasím,“ řekl. „Říkám svým studentům, že poezie je koupání v oceánu, procházka lesem, objetí dítěte... to všechno je psaní básní. Ne vždycky se nám zdaří přenést ten zážitek na papír, ale když tak učiníme, máme šanci dotknout se lidí způsobem, jakým se nám to v konverzaci zřídka kdy povede.“

„To se mi líbí,“ prohlásila. „V příštím semestru budu muset navštěvovat tvůj kurz poezie pro pokročilé.“

„Ano, to bys měla,“ řekl. „Proč chodíš do téhle školy, Crystal?“

Sklonila obličej nad kávu a cítila, jak se jí krémová pěna přilepila na nos.

Když zvedla hlavu, Weston se zazubil.

„Abych byla profesionální cirkusový klaun,“ přiznala Crystal. Meeks se zasmál.

„Nevěděl jsem, že to na Michiganské státní nabízíme. Musím rozšířit své portfolio. Ale vážně. Chceš se živit jako spisovatelka? Básnířka?“

Crystal si zamíchala kávu. „Líbí se mi, s jakou vážností se na to ptáš. Většina lidí, když mluví o spisovatelích a básnících z povolání, je plná pochyb. Ale ty to myslíš naprosto upřímně.“

„Můj táta reagoval úplně stejně, proto je ze mě učitel. Nakonec jsem stejně musel platit účty.“

„Málokdy něco dělám proto, že musím platit účty. Když mě to nebaví, tak to nedělám.“

„Máš teď práci?“ zeptal se Weston.

Crystal zatřepala prsty. „Moje sestra tvrdí, že jsem kolibřík.“

„To mě hodně zajímá.“

„Pracuju v kavárně, tedy ne v téhle, a příležitostně v antikvariátu. Dva dny v týdnu pomáhám v hospici v centru Lansingu a každé léto na levandulové farmě. Přelétám z místa na místo jako kolibřík.“

Weston se zasmál se. „Hlava se mi točí, jenom když o všech těch jobech slyším. Jak si o nich udržuješ přehled?“

Crystal se odmlčela, naklonila hlavu a mírně se zhoupla na židli.

„Muž, kterého miluji,“ zamumlala.

Weston vykulil oči.

„Billie Holidayová,“ ukázala na reproduktor za nimi.

Soustředil se, zkoušel tu tichou, něžnou melodii zaslechnout, a když ji konečně v ruchu kavárny rozeznal, jeho tvář roztála.

„Ano, přímo tady,“ pronesla Crystal. Zavřela oči a chvilku se nechala unášet zpěvaččiným roztoužením.

Když oči zase otevřela, spatřila Wese, jak ji s nezastřenou touhou pozoruje.

Další dlouhý pohled. Všimla si jeho srdčitě vykrojeného horního rtu, mírně křivého předního zubu a co bylo nejkouzelnější, ohnivých jiskřiček v modrých duhovkách.

„Takhle si udržuju přehled,“ opáčila a cítila, jak jí oheň z jeho očí přeskočil až do krku a pohltil celý její obličej. „Žiju okamžikem. To je celé. Neorganizuju si život, nevytvářím rutinu. Každý den je nový. Vítám každé ráno, aniž bych byla zatížená navyklými způsoby. Nikdy nevíme, kolik času nám zbývá. Snažím se žít každý den, jako by byl můj poslední.“

„To by se mi také líbilo,“ povzdychl si Wes. „Mně každé ráno v šest patnáct zazvoní budík a do oběda funguju na autopilota. Vlastně si ani nevzpomínám, kdy mě naposledy v kavárně napadla nějaká originální myšlenka, nebo kdy jsem si dokonce uvědomoval, jak ta káva chutná!“

Crystal vdechla vůni svého café au lait, tu lehce nasládlou pěnu a intenzivnější, tmavší kávové aroma pod ní.

„Tak to udelej teď,“ ukázala na Westonův šálek. „Skoľ se a přivoň si.“

„Už jsem ho vypil,“ zasmál se Wes.

„Ještě tam je. No tak, přivoň si k té vzpomínce.“

Wes se sklonil nad svůj šálek.